18/01/2024
S.Y.B.A/LLB
Sem-III
75:25

2½ Hours

Total Marks: 75

Q1. Answer the following questions in two sentences (any Six) **12**

a) What is Coalition Politics? Give any one factor responsible for the rise of coalition politics in India .
b) Name any two differences between the Elite theory of power and Marxian theory of power.
c) Why is giving punishment regarded as State responsibility?
d) Why is the Divine Right Theory of political obligation advocated absolute political obligation? Name any one drawback of this theory of political obligation.
e) Name any two features of political parties in India.
f) Why is political participation of women regarded as a fundamental prerequisite for gender equality and genuine democracy? Name any amendment of the Indian constitution aiming at political inclusion of women.
g) What is the Harm principle as given by J.S. Mill? Name any provision of the Indian constitution reflecting this view of J.S.Mill.
h) What is the Utilitarian perspective of political obligation?

Q2. Write short notes **any Two:** **12**

a) Gandhism & Marxism – comparative study
b) Iron Law of Oligarchy – Robert Michels
c) Reformative approach to punishment
d) Thomas Hobbes view on political obligation

Q3. Answer **any Two** **12**

a) on January 2, 2023, the second day of the nationwide truckers strike, the truck drivers' associations called off their nationwide protest against the new penal provisions regarding hit-and-run cases in the Bharatiya Nyay Sanhita (BNS). During the discussion the Centre gave an assurance that the new laws and provisions regarding hit-and-run cases in the newly-launched BNS has not yet come into force, and the decision to invoke them will be taken only after consultation with the All India Motor Transport Congress.

i) What is the role of civil society organization in upholding democratic values?
ii) What is a political party? Name any two differences between political party and Interest Groups.

b) Best known for his "I Have a Dream" speech, this Civil Rights activist won the Nobel Peace Prize in 1964, and, at the time, he was the youngest person to have done so.

i) Identify the thinker on the basis of the given facts. What is his view on the right to Resistance?
ii) What is the mission of the Black Lives Matter Movement (BLM) ?

c) Socialism is considered as the antithesis of capitalism, though many modern capitalist economies today, including the USA have some aspects of Socialism. The primary goal of Socialism is the elimination of socioeconomic classes through equal distribution of income.

i) Name any three arguments in favour of socialism .

ii) Name any three socialistic provisions from the Indian constitution.

d) King Charles III, formerly known as The Prince of Wales, became King on the death of his mother Queen Elizabeth II on 8 September 2022. At the age of 73, he became the oldest person to accede to the British throne, UK's King Charles could be giving up the throne early in favor of his eldest son Prince William, while William and his wife, Kate Middleton, are still young.

i) Write the mean to legitimize this type of authority as prescribed by Max Weber.

ii) Name any three differences between power and authority.

Q 4. Answer the following questions in details **(any Three)** **39**

a) Explain the Shift in liberalism – from negative liberalism to positive liberalism. Discuss the Indian constitution as a liberal constitution.

b) What is the just desert theory of punishment? Write a note on Deterrent approach to punishment.

c) Explain Karl Marx view on Class and Class Conflict. Make an Evaluation of Marxism .

d) What are the challenges to Indian democracy? Write a note on the importance and effectiveness of Gram Sabha.

e) Explain the principle of Greatest Happiness of the Greatest Number. What is the view of T.H.Green on the question of political obligation and the Right to Resistance

---

मराठी रुपांतर

वेळ २½ तास **मार्क्स : ७५**

प्र. १ खालील प्रश्नांची दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा. **(कोणतेही सहा)** १२

अ) आघाडीचे राजकारण म्हणजे काय? भारतातील आघाडीच्या राजकारणाच्या उदयाला जबाबदार असलेला कोणताही एक घटक द्या .

ब) सत्तेचा अभिजन सिद्धांत आणि सत्तेचा मार्क्सवादी सिद्धांत यातील कोणतेही दोन फरक लिहा.

क) शिक्षा देणे ही राज्याची जबाबदारी का मानली जाते?

ड) राजकीय अबंधनाचा दैवी हक्क सिद्धांत निरंकुश राजकीय अबंधनाचे समर्थन का करतो? राजकीय अबंधानाच्या या सिद्धांतातील कोणताही एक दोष सांगा.

इ) भारतीय राजकीय पक्षांची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.

फ) स्त्री-पुरुष समानता आणि परीपूर्ण लोकशाही यासाठी स्त्रियांचा राजकीय सहभाग ही मूलभूत पूर्वअट का मानली जाते? महिलांच्या राजकीय सहभागाच्या उद्देशाने भारतीय राज्यघटनेत केलेली कोणतीही एक दुरुस्ती लिहा.

ग) जे. एस. मिल यांनी सांगितलेले नुकसानीचे तत्त्व काय आहे? जे.एस.मिल यांचे हे मत व्यक्त करणारी भारतीय राज्यघटनेतील कोणतीही तरतुद लिहा.

ह) राजकीय अबंधनाचा उपयुक्ततावादी दृष्टीकोन काय आहे?

प्र. २ टिपा लिहा. **(कोणतेही दोन)** १२

अ) गांधीवाद आणि मार्क्स वाद तुलनात्मक अभ्यास

ब) रोबर्ट मायकेलचा अल्पजनशाहीचा लोह सिद्धांत

क) शिक्षेचा सुधारणावादी दृष्टीकोन

ड) राजकीय अबंधानाबाबत थॉमस हॉब्ज चे विचार

प्र. ३ प्रश्न सोडवा **(कोणतेही दोन)** १२

अ) ट्रकचालकांच्या देशव्यापी संपाच्या दुसऱ्या दिवशी, २ जानेवारी २०२३ रोजी, ट्रक चालक संघटनांनी भारतीय न्याय संहितेतील (बीएनएस) हिट अँड रन प्रकरणांसंदर्भातील नवीन दंडात्मक तरतुदींविरोधात देशव्यापी आंदोलन मागे घेतले. चर्चेदरम्यान केंद्राने आश्वासन दिले की नव्याने सुरू झालेल्या बीएनएसमधील हिट अँड रन प्रकरणांसंदर्भातील नवीन कायदे आणि तरतुदी अद्याप लागू झालेल्या नाहीत आणि त्या लागू करण्याचा निर्णय ऑल इंडिया मोटर ट्रान्सपोर्ट काँग्रेसशी सल्लामसलत केल्यानंतरच घेतला जाईल.

i) लोकशाही मूल्ये जपण्यासाठी नागरी समाज संघटनेची भूमिका काय आहे?

ii) राजकीय पक्ष म्हणजे काय? राजकीय पक्ष आणि हितसंबंध गट यातील कोणतेही दोन फरक लिहा.

ब) 'आय हॅव अ ड्रीम' या भाषणासाठी प्रसिद्ध असलेल्या या नागरी हक्क कार्यकर्त्याला १९६४ मध्ये शांततेचे नोबेल पारितोषिक मिळाले होते आणि त्यावेळी असे करणारे ते सर्वात तरुण व्यक्ती होते.

i) दिलेल्या तथ्यांच्या आधारे विचारवंतओळखा. प्रतिकाराच्या अधिकाराविषयी त्यांचे मत काय आहे?

ii) ब्लॅक लाइव्हज मॅटर मूव्हमेंटचे ध्येय काय आहे?

क) जरी अमेरिकेसह आज अनेक आधुनिक भांडवलशाही अर्थव्यवस्थांमध्ये समाजवादाचे काही पैलू असले तरी समाजवाद हा भांडवलशाहीचा विरोधी मानला जातो. उत्पन्नाच्या समान वाटपाद्वारे सामाजिक-आर्थिक वर्गांचे उच्चाटन करणे हे समाजवादाचे प्राथमिक ध्येय आहे.

i) समाजवादाच्या बाजूने कोणतेही तीन युक्तिवाद लिहा.

ii) भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्याही तीन समाजवादी तरतुदी लिहा.

ड) राजा चार्ल्स तिसरा, जो पूर्वी प्रिन्स ऑफ वेल्स म्हणून ओळखला जात होता, 8 सप्टेंबर 2022 रोजी त्याची आई राणी एलिझाबेथ द्वितीय यांच्या निधनानंतर राजा बनला. वयाच्या 73 व्या वर्षी ते ब्रिटीश सिंहासनावर विराजमान होणारे सर्वात वयोवृद्ध व्यक्ती बनले. ब्रिटनचे राजे चार्ल्स आपला थोरला मुलगा प्रिन्स विल्यम यास सिंहासन सोडू शकले असते पण विल्यम आणि त्यांची पत्नी केट मिडलटन तेंव्हा लहान होते.

i) या प्रकारच्या अधिकाराला कायदेशीर मान्यता देण्याचे मॅक्स वेबरने सुचविलेले साधन लिहा.

ii) सत्ता आणि अधिसत्ता यातील कोणतेही तीन फरक लिहा.

प्र. ४ खलील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. **(कोणतेही तीन)** ३९

अ) उदारमतवादातील नकारात्मक उदारमतवादाकडून सकारात्मक उदारमतवादाकडे झालेला बदल स्पष्ट करा. भारतीय राज्यघटना उदारमतवादी राज्यघटना चर्चा करा.

ब) शिक्षेचा जस्ट डेजर्ट सिद्धांत काय आहे? शिक्षेच्या दहशतीच्या दृष्टिकोनावर एक टिप लिहा.

क) वर्ग आणि वर्ग संघर्ष या विषयी कार्ल मार्क्सचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा. मार्क्सवादाचे मूल्यमापन करा .

ड) भारतीय लोकशाही समोरील आव्हाने कोणती आहेत? ग्रामसभेचे महत्त्व व परिणामकारकता यावर टिप लिहा.

ई) जास्तीत जास्त लोकांचे जास्तीत जास्त हित हे तत्व स्पष्ट करा. राजकीय अबंधन आणि प्रतिकाराचा अधिकार या प्रश्नावर टी.एच.ग्रीन यांचे मत काय आहे?